

Bölüm 1

Düşüş

Neden Uyanıyorum?

Dı dıt dı dıt dı dıt...

“Iggh! 10 dakika daha lütfen...”

Yatakta kıvrandığım birkaç saniyeden sonra alarımın olduğu masaya doğru dönüp sert bir şekilde “Ertele” tuşuna bastım. Yeni açtığım gözlerimi tekrar kapatıp son bir uyku teşebbüsünde bulundum.

Dı dıt dı dıt dı dıt...

Telefonu elime alıp hızlıca göz attım.

7.10 AM, Pazartesi, 16 Şubat 2015.

Lanet olsun...

Yatakta doğrulup gözlerimi ovuşturmaya başladım. Önümüzdeki 5 dakika içinde yüzümü yıkamazsam servisi kaçırıacaktım.

Neden yapıyorum bunu?

Banyoda yüzümü yıkarken zihnim çalışmaya başlamıştı bile.

İşe gitmek zorunda mıyım cidden? Her gün yataktan aynı saatte kalkıp, aynı servise binip, saatlerce aynı yolu çekmemin amacı nedir?

“Para” dedim aynadaki yansımama bakarak.

Yoksa nasıl ödeyeceğim bu evin kirasını?

İstanbul Kâğıthane’de üniversiteden bir arkadaşımın birlikte yaşıyordum. Üniversitemize çok yakın olduğu için birkaç sene önce bu evi tutmuştuk. Bina yöneticisinin giriş kapısına astığı agresif notlar, evde milattan öncesine ait mobilyalar, buzlu camlı tahta kapılar ve mutfağında durmadan makarna pişirilen tencerelerle hâlâ bir öğrenci eviydi.

Peki ya bu evden çıksam ve ailemin yanına dönsen? Para kazanmama gerek de kalmaz. Kazandığım paranın yarısını bu eski, konforsuz eve veriyorum zaten...

Bir türlü ütülemeyi beceremediğim gömleğimi giymiş, kravatımı bağlamaya çalışıyordum. 5 dakika içinde evden çıkmazsam, servisin bizi alacağı A101 süpermarketinin önüne doğru koşmam gerekecekti.

Çalışmazsam ne yapacağım ki? Oturup sonumun gelmesini mi bekleyeceğim?

Servise doğru hızlı ve dikkatli adımlarla yürümeye başladım. Sokaklar karlı ve kaygandı. Ekose ayakkabılarımın topuğu Kâğıthane sokaklarındaki taze karı eziyor, sabahın 7.20’sinde uyumakta olan mahalleye ses getiriyordu.

Çalışmamda bir amaç göremiyordum. Ama çalışmayı bırakmamda da bir amaç yoktu.

O zaman neden yaşıyorum ki?

07.30. Servis geç kalmıştı. Eldivenimi almayı unutmuştum; ellerimi cebimde saklıyor, sıcak kumaşa sürterek ısıtmaya çalışıyordum. A101’in önünde benimle birlikte bekleyen 3 kişi daha vardı. Kimse konuşmuyor, uyanmak istemiyordu, servise binince devam edecekti herkes uykusuna.

Acaba onlar da benim gibi düşünüyorlar mı?

Dondurucu 10 dakikadan sonra her zamanki koltuğuma yerleştim serviste. 5 dakika içinde uykuya dalarsam yaklaşık 1 saat sonra uyanacaktım. Ardından ofise ulaşmamız da tahmini 10 dakika sürecekti, bu sürede mahmurluğumu atıp, eşyalarımı toparlayıp servisten çıkabilirdim.

“Bence tatil edecekler bugünü. Bak görürsün... Yolda kalacağız yoksa” dedi biri ön koltuktan bana doğru uzanarak. Yüzünde büyük bir gülümseme vardı. Her 2 dakikada bir boynunu kaldırıp, ön camdan trafiği ve şoförü inceliyordu. Kendisi 17 yıldır Gebze’ye bu servisle gidip geliyordu. Her türlü ihtimali görmüştü. O tahmin ediyorsa doğru olmalıydı.

“Süper olur vallahi...” dedim gülümseyerek.

Acaba 17 sene sonra ben de yine bu serviste, aynı koltukta, aynı trafikte, “Bugün tatil olacak mı” diye hayaller mi kuracağım?

Servisin camından dışarıyı izlemeye başladım. Karlı yolların üzerinden geçen arabalar, temiz beyaz karı griye boyuyorlardı. Trafik yavaşlamıştı, herkes kaza ihtimalinden korkuyordu.

Kaza! Aslında hiç de fena olmaz...

Özel sağlık sigortamla kalabileceğim hastaneleri düşündüm. Acıbadem’de 1-2 ay geçirmek hiç de fena olmazdı. Sıcak bir oda, güler yüzlü hemşireler ve kimsenin benden bir şey beklememesi. Bol bol televizyon izler, hiçbir şey düşünmezdim.

Kaza? Hastane?

Bunları hayal ettiğime inanamıyordum. Hayatım nasıl da tersine dönmüştü. Oysaki sadece 6 ay önce dünyanın en mutlu insanlarından biri idim...

6 Ay Önce

“Açıklandı, açıklandı” diye bağırdı işyerinden bir arkadaşım. Bir yandan bilgisayarına odaklanmış, bir yandan da bizlere sesleniyordu. Elimizdeki çayları bahçedeki bir masaya koyup hızlıca ofise döndük. Bilgisayarına yaklaştıkça kalp atışlarımın arttığını hissediyordum.

Lütfen, lütfen, lütfen...

Bilgisayarımı bir hamlede açıp, şirketin kariyer portalına bağlandım. Hemen ekrandaki bildirimde kaydı gözlerim. Nefesimi tutup fareyi bildirimin üzerine götürdüm.

Tık.

Doğru mu bu?

Sayfayı yeniledim. Emin olmak için yazılanı tekrar okudum. Kalp atışlarımı artık kulaklarımda duyabiliyordum. Bana birinin şaka yapıp yapmadığını anlamak için hızlıca etrafımı inceledim.

Doğru sanırım. Yanılmıyorum...

Arkadaşlarıma seslenmek istedim ama sesim bir türlü çıkmıyordu. İnanmakta güçlük çekiyordum: Sadece şirketin ilk %10'unun ödüllendirildiği en yüksek performans dilimindeydim!

Başardım!

Rüya işimde çalışıyordum. Bu işte çalışmayı çok istemiş, elde etmek için de çok çaba göstermişim. Ancak işe başladığım ilk günden itibaren hep kendimden şüphe duymuş, diğerleri kadar zeki veya yetenekli olup olmadığımı sorgulamıştım. Ben işimi çok seviyordum ama yöneticilerim de beni seviyorlar mı, takdir ediyorlar mı bilmiyordum. Ta ki bugüne kadar.

Evet, ediyorlar!

Şoku atlattıktan sonra arkadaşlarıma yanına gidip güzel haberi paylaştım. Onların içten kutlamaları gülümsememi artırmış, günün gözüme daha aydınlık, güneşin daha güçlü görünmesini sağlamıştı. Bahçeye çıkıp yarım kalan çaylarımıza devam etmeyi önerdim, heyecanımı kapalı ofiste tutamayacaktım. Akşamında da ufak bir kutlama amaçlı Etiler'de yeni bir restorana gitmek için anlaştık.

“Tebrikler Emreciğim! Vallahi eğer sen iyi bir not almasan biz senin direktörlerinle konuşacaktık. Hak ediyorsun kesinlikle” dedi müşterilerimizden bir tanesi. Öğleden sonraki toplantımıza mola vermiş, birlikte Türk kahvemizi yudumluyorduk. Bu molalarda müşterilerimi daha yakından tanıyor; hayatları, kariyerleri, çocukları hakkında bilgi sahibi oluyordum. Onlar artık müşterilerim değil, arkadaşlarımdı. Beni mutlu eden bu haber karşısında onların da yüzü gülüyor, içtenlikle sevincimi paylaşıyorlardı.

İşten çıkmama yarım saat kalmıştı ki gözlerim direktörümü aramaya başladı. Uzun zamandır aklımda bir soru vardı ve sormak için bundan daha iyi bir zaman olamazdı.

“Hande, bir dakikanı alabilir miyim acaba müsaitsen?”

“Tabi Emreciğim, ayrıca tebrikler performans notun için. Hak ettin bunu.”

“Çok teşekkür ederim. Amerika'da gerçekleşecek bir eğitim var da. Birkaç ay sonra... Acaba... Acaba gitmem mümkün olur mu?”

“Hımm... Olur sanırım, bir konuşayım proje yöneticininle, bir şeyler ayarlamaya çalışalım.”

“Çok çok teşekkür ederim. Bir de... Bir de sonrasında bir hafta izin alıp New York’a gitmek istiyorum da...”

Gülümsedi Hande. “Tamam, ben bir kere daha proje planının üzerinden geçeyim ama büyük ihtimalle sorun olmaz.”

İş arkadaşlarımızla o akşam mesaiye kalmamaya karar vermiştik. Saat 18.00 olduğunda akşamki restoranın yakınlarına gidecek servise doğru yöneldim. Yolda tanıdığım herkese selam veriyor, hatırlarını soruyordum. Servisin kalkmasına daha 10 dakika olduğu için marketten çeşit çeşit çikolatalar, atıştırmalıklar aldım. Kendime ufak bir ödül verebilirdim.

İnanamıyorum bu hayatı yaşadığıma... Performans notunun yanı sıra bir de Amerika’ya gideceğim!

Evet, çok çalışıyordum. Ama çok. Hafta içi. Hafta sonu. Her sabah 07.00’de kalkıyor, akşamları da 21.00’de eve geliyordum. Ama hiç sorun etmiyordum. Bilerek ve isteyerek girmiştik bu işe. Okul süresince yaptığım stajların hepsinde hayal kırıklıkları yaşamış, geleceğim hakkında çaresizliğe kapılmışım. Mezun olunca yeteneklerimi kullanabileceğim, bana güzel bir kariyer sunacak bir işte çalışmayı çok istiyordum. Son stajımı yaparken, şirkete gelen “danışmanları” fark etmiştim. “Danışmanlar” şirketin başa çıkamadığı sorunlar için başvurduğu kişiler olmalıydılar. Google’da yaptığım araştırmalar sonrasında danışmanların farklı şirketlere gidip farklı sorunları çözdüklerini öğrenmiştim. Bu şekilde pek çok konuda deneyim elde ediyorlardı. Ayrıca çok net çizilmiş bir kariyer planları vardı; birkaç terfi alan yönetici oluyordu, gerekli tüm terfileri alanlar da şirketin ortakları oluyorlardı. Danışmanlıktan ayrılanların çoğu ise diğer şirketlerin CEO gibi üst düzey pozisyonlarına transfer oluyorlardı. Sadece iki sorun vardı. İlki, çok çalışıyorlardı. Ama çok.

İkincisi de mülakatları zorluydu, öncesinde uzun süre hazırlanmak gerekiyordu.

Çok çalışmak, mülakatlara hazırlanmak canımı sıkamazdı. Yeteneklerimi kullanabileceğim, geleceği olan bir işe açtım. Uzun zamandır... Karar vermiştim. Rüya işimi bulmuştum: Danışmanlık.

New York

Rüya işime, danışmanlığa başladıktan 1 yıl, performans notları açıklandıktan da 3 ay sonra şirket eğitimi için Chicago'ya, ardından da tatil yapmak amacıyla New York'a gitmiştim.

New York'u ilk defa görüyordum. Farklı bir enerjisi vardı. İnsanları, ritmi, rengi, kokusu... Central Park'ın yakınlarında bir oda tutmuş-tum. Sabahları parkta koşuya çıkıyor, şehrin görkemli görüntüsünü yeşilliklerin içerisinde izliyor, ağaçların kokusunu içime çekiyor, kuşların seslerini dinliyordum. Ardından elimde harita ile farklı mahalleleri geziyor, gözüme hoş gözüken bir kafeden kahvemi alıyor; insanları, sokakları, şehri inceliyordum. Akşamları ise şirket eğitiminden tanıştığım bir arkadaşım ile yeni barlar keşfediyor, yeni insanlarla tanışıyordum. Her gün yeni bir maceraydı, New York'ta olabilecekler sınırsızdı.

Bir akşam arkadaşım ile bir bara gitmiş, içeceklerimizi yudumluyorduk. Arkadaşım sigarasını yakmak için çakmak isterken yan gruptaki 2 kişiyle tanıştı. Sohbetin devam edeceğini anlayınca ben de dahil oldum.

“Ne üzerine çalışıyorsunuz?” diye sordum isimlerimizi değiş tokuş ettikten sonra.

“Birleşmiş Milletlerde çalışıyorum. İnsan hakları standartları üzerine global raporlama yapıyorum” diye cevapladı bir tanesi. Yaptığı işten gurur duyuyor olmalıydı ki işini anlatırken gülümsemesi yüzünü kaplamıştı.

“Ben de Japonya Kültür Vakfında çalışıyorum” dedi diğeri. “Amerika'da yaşayan çok fazla Japon göçmen var; onların kendi kültürlerini koruyabilmeleri ve Amerikan kültürüne entegre olabilmeleri için etkinlikler düzenliyorum.”

“Çok ilginçmiş işleriniz” diye atıldım söze.

“Peki, sen ne yapıyorsun?” diye sordu Birleşmiş Milletlerde çalışan.

“Danışmanım.”

“Aa, ne üzerine danışmanlık yapıyorsun?”

Bir bankanın ticari krediler tahsis sistemini yenileyen ekibin bir parçasıyım. Bunu söylemeli miyim cidden? İkinin de yaptığı işler benimkine göre daha farklı, daha ilgi çekici...

“Bu bara çok geliyor musunuz” diye araya girdi arkadaşım, yardıma ihtiyacım olduğunu anlamıştı ya da kendisi de ne üzerine danışmanlık yaptığımızı bilmelerini istemiyordu. İçeceğimden bir yudum daha alıp konunun bir daha açılmamasını umdum.

Ertesi güne yine parkta koşuya çıkarak başladım. Karşımdan gelen koşuculara selam veriyor, etrafıma enerji saçıyordum. Koşudan sonra ne yapmak istediğimi düşündüm. Yeni bir mahalle keşfedebilir veya önceden keşfedip beğendiğim bir yere tekrar gidebilirdim ya da tüm günümü parkta geçirirdim. Seçeneklerim sonsuzdu.

Özgürüm.

Özgürlük hissi vücuduma süzülen kafein gibiydi, düşündükçe adımlarımı sıklaştırıyor, daha hızlı koşmamı sağlıyordu.

Birkaç gün sonra İstanbul'a geri dönecektim, o zamana kadar şehrin keyfini çıkarmalıydım.

Neden İstanbul'da böyle hissetmiyorum ki?

Hatıralara daldım; son birkaç yıldır bu özgürlük hissine benzer bir his veya anı yoktu.

Çünkü hep çalışıyorum. Hafta içi, hafta sonu...

Rüya işimi düşündüm. Aldığım performans notunu. Müşterilerimi. Ben o hayatı seçmiştim, bu hayatı değil. Uykum açıldıkça bir önceki akşamın anıları yavaşta beynimi sardı.

Neden söylemek istemedim işimi?

Yanımdan geçen insanları süzerken kendime sordum: “Acaba bu insanlar ne üzerine çalışıyorlar? Dün tanıştıklarım gibi ilginç bir alanda mı?”

Adımlarım yavaşlamaya başladı. Sanki birkaç dakika önce aydınlık olan park kararıyordu.

Ben neden ticari krediler tahsis sistemi üzerine çalışıyorum?

Özgürlüğümü ne için feda ettiğimi anlamak, doğruyu yaptığımı ikna olmak istiyordum. Dün tanıştığım insanların yüzleri aklımdaydı. Hâlâ cevap bekliyorlardı benden: “Peki sen ne yapıyorsun?”

Acaba 6 yaşındaki Emre’yi ya da üniversiteye yeni başlamış Emre’yi şu an karşıma alabilsem ve işimi anlatsam ne derlerdi? Yaptığım iş boş bir iş değildi aslında. Bankalar ekonominin temeliydi ve onlara katkıda bulunuyordum.

Bankalar...

Aklıma ailemin evine bankalardan durmadan gelen telefonlar geldi. “Söz, haftaya ödeyeceğim...” diyordu babam telefondaki banka çalışanına.

“Bize net bir gün verebilir misiniz Nurettin Bey?”

“Tabi. Haftaya cuma. Söz...”

Ailecek biliyorduk ki babam haftaya cumaya kadar borcunu ödemeyecek; bankadan gelen telefonlar, babamın borcu, borcunun faizi artacaktı. Babam 60 yaşında bir emekliydi. Pek çok Türk emekli gibi o da emekli ikramiyesiyle kendisine bir iş kurmak istemiş, kırtasiye açmıştı. Ancak yaşı ilerledikçe modern çağın yeniliklerine yenik düşmüş, büyük market zincirlerinin aynı ürünleri daha ucuza satmasına seyirci kalmış, genç satışçıların modern tekniklerine yenilip yüzlerce ürün almış ve hiçbirini satamamıştı.

“Of Allahım of... Ne yapacağım ben?” sesleri geliyordu babamın odasından. Yıllardır. Her gün. Saatlerce uykuya dalamayan babam, yatağın bir kenarında doğrulup başını ellerinin arasına koyuyor, sessiz bir şekilde iç çekiyordu. Ödenmesi gereken borçlar, yakında gelecek olan hacizler uyku vermiyordu. Günde 2 saat uyursa kendisini şanslı görüyordu.

“Nurettin ne diyorsun anlamıyorum” diye bağırdı annem bir gece, babamın iç çekişlerine karşılık. Sonra da “Nurettin şaka mı yapıyorsun? Ne oluyor?” diye ekledi.

Koşarak babamın yanına gitmiş, babamın anneme verdiği cevaba inanmamıştım.

“Oo... Arganya tgru karta...”

“Baba... Baba... İyi misin?”

“Err gufra yam. Nir...”

O gün felç geçiren babam konuşma ve hareket yeteneğini geçici bir süreliğine kaybetmişti. 2 ay hastanede tedavi gördükten sonra, birkaç uyarıda bulunarak babamı taburcu edebileceğimizi söyledi doktor:

“Stresten uzak durmalısınız Nurettin Bey. Yoksa daha büyük bir felç geçirirsiniz. Önünüzdeki süreç çok riskli sizin için. Lütfen dikkat edin.”

“Tabi. Uzak duracağım. Söz...” dedi babam. Bankalara verdiği cevabın aynısıydı. Hepimiz biliyorduk ki bu söze de uymasına imkân yoktu. Borçları heyecanla onu bekliyordu. Yeni faizleriyle.

Bankaların babam gibi müşterilerle başa çıkmaları zordu. Kredi tahsis ederken risklerini daha iyi anlamaları, daha riskli müşterilerden daha yüksek faiz almaları, çok riskli müşterilere ise hiç kredi vermeleri gerekiyordu.

İşte ben de bunun için çalışıyordum.

Bankaların ticari krediler tahsis sistemini yeniliyordum...

Motivasyon Kaybı

New York’taki son günümde eşyalarımı toplayıp evimden ayrıldım. Beni havalimanına götürecek metroya binmeden önce son bir kez kahvemi alıp şehrin kalabalığını izlemeye, milyonlarca insanın yarattığı senfoniye dinlemeye başladım. Gözlerimin yaşardığını hissettim.

Buradan ayrılmak istemiyorum.

Ardından hıçkırıklarımı ve akan gözyaşlarımı tutamadım.

Dönmek istemiyorum kendi yaşamıma...

O akşam uçağım İstanbul’a iner inmez SIM kartımı telefonuma taktım. Telefonu açmamla birlikte mesajlar gelmeye başladı. En yukarıda, işyerindeki ekip liderimin mesajını gördüm:

“Emre ne zaman geliyorsun? Bu hafta sonu çalışıyoruz, müsait olacak mısın?”

Mesajı tekrar okudum. Midem bulanmaya başladı. Terliyordum. Bir şeyi kaybediyordum. İçimde bir şeyler ölüyordu.

Özgürlüğüm...

“Tabi ki. Yeni geldim İstanbul’a. Nerede çalışacaksınız” diye bir cevap hazırladım. Ama bir türlü yollayamıyordum mesajı.

Cuma değil de pazar günü İstanbul'a gelecekmış gibi mi davransam?

Mesajı yollamamaya karar verdim. Kendime inanamıyordum, yıllardır çalışmaktan hiç kaçmamıştım. Bu kişi ben olamazdım.

Tüm pazar yaşadığım gerginliğin ardından pazartesi günü sabahı mutsuz, yorgun bir şekilde yataktan kalktım. Birazdan giyeceğim takım elbise, trafikte geçireceğim 1,5 saatlik yol gözümden büyüyordu.

2 yıldır aynı kıyafetleri giyip, aynı servise binip, aynı trafiği çektiğime inanamıyorum...

Ofise gelir gelmez kahvaltımı almak için her zaman gittiğim kafeye doğru yürümeye başladım.

“Beyaz peynirli simit ve çay, lütfen...” diye rica ettim kafe çalışanından.

Her zamanki gibi...

Aklıma New York'ta her gün farklı mahallelerde denediğim farklı kafeler geldi.

2 yıldır her sabah aynı kafeden aynı kahvaltıyı aldığıma inanamıyorum...

3 haftalık aranın ardından tekrar işimin başına döndüm. Biriken işleri toparlamaya çalışıyor, nefes almadan bir o yana bir bu yana koşturuyordum. Sadece 3 saat geçmişti ki hem zihinsel hem de fiziksel olarak tükendiğimi hissettim. Sanki 3 haftadır çalışmayan, dinlenen ben değildim. Depoladığım tüm enerji yok oluyor, New York anılarım zihnimden uzaklaşıyor, hayale dönüşüyordu.

“Akşam mesaisi için pizza söylemek istiyorum Emre, sen de ister misin” diye sordu ekip liderim.

“Neden her akşamımızı feda ediyoruz bu şekilde” diye cevap vermek istedim. Ama veremedim.

“Tabi” dedim gülümseyerek.

Hayatımı adıyorum ticari krediler tahsis sistemine. Neden?

Performans notumu, Amerika'daki şirket eğitimimi ve birlikte vakit geçirmekten keyif aldığım iş arkadaşlarımı düşünüyor, kendimi motive etmeye çalışıyordum. Ama kaybettiğim özgürlüğüm, onun yerine ısmarladığımız pizza, önümde çalışmam için beni bekleyen hafta sonları gözümlen önünden gitmiyor, hayat enerjimi içimden çekiyordu.

Ya babam...

Benim yaptığım bu yeni sistem sayesinde 1 yıl sonra banka babama hiç kredi vermeyecekti. Belki de ileride bankalar mevcut borçlarını tahsil etmek için de yeni bir sistem geliştirecekler, babamın birikmiş borçlarını bir kalemde alacaklardı. Hatta kimbilir... Belki o sistemi de ileride ben geliştirecektim.

Ne kadar dayanabilecek babam bunlara?

Aklımdaki sorular bitmiyor; kafa karışıklığım, moral bozukluğum durmadan artıyordu. İşime konsantre olmakta güçlük çekiyordum.

Ama artık bir şeyden emindim.

Bu benim “rüya” işim olamazdı.

Hata yapmıştım.